SALA DE LECTURĂ

Scînteia

JURNALUL ROMÂNIEI 1989 – ACUM DOUĂZECI DE ANI

Numărul 242 | Marți, 13 octombrie 2009 – Vineri, 13 octombrie 1989 | DISTRIBUIT ÎMPREUNĂ CU JURNALUL NAȚIONAL

CINE SUNT DISIDENȚII ROMÂNI DIN EVIDENȚELE EUROPEI LIBERE?

Vlad Georgescu, directorul postului de radio Europa Liberă, mort în noiembrie 1988 în urma unui cancer considerat suspect, a urmărit cu multă atenție gesturile de opoziție ale prietenului său Mihai Botez

În primele zile ale lui octombrie, un eveniment ieșit din tipare anima existența unui „mun'cipiu" din sud-estul frumoasei noastre Românii. Aflați într-una dintre obișnuitele descinderi prin județele patriei, tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu Tovarășa au petrecut câteva ceasuri și în urbea altminteri liniștită și prăfuită la propriu, ca mai toate orașele de câmpie. Adevărul istoric este că pentru locuitorii obișnuiți vizita n-a reprezentat cine știe ce eveniment.

Dis-de-dimineață, oamenii muncii, pionierii și școimii patriei s-au aliniat de-a lungul șoselei pe unde urma să treacă mașina oficială și s-au pus pe așteptat. Iar pentru majoritatea cam la atât s-a redus totul. Dar pentru forțele de ordine din Miliție și Securitate, spune legenda, însărcinate ca nimeni și nimic să nu tulbure programul înalților oaspeți, ziua a fost curat ghinion. Căci tanti Mărăcineanu, cetățean al republicii, locatar la scara B, bloc tot așa, adică B, își pusese în minte să le testeze vigilența. Când le-ar fi fost lumea mai dragă, croise ea planul, urma să țâșnească din mulțime și să-i înmâneze personal șefului cel mare o scrisoricică. Cine-a văzut planuri de măsuri pregătite de Securitate pentru situațiile când cei doi Ceaușești ajungeau „în mijlocul poporului" ar da planului făcut de tanti Mărăcineanu zero șanse de reușită. Căci totul se calcula milimetric și era practic imposibil ca să ajungă cineva, hodoronc-tronc, lângă „cel mai iubit". În zilele următoare, autoarea a avut de răspuns la multe întrebări. Ba i s-au luat chiar și „amprete", după cum a povestit ulterior ea însăși episodul. Și uite-așa, întâmplarea aceasta, iar nu vizita lui Ceaușescu, a reprezentat în urbe adevăratul eveniment al începutului de octombrie. C-a fost curaj sau sminteală, ambele variante au circulat în epocă, iar opinia publică n-a dat nici un verdict. Din mai multe motive, gestul n-a pășit din biografia personală a femeii în marea istorie. Vrând să-i spună ceva lui Ceaușescu, tanti Mărăcineanu, om al muncii și femeie dintr-o bucată, s-a gândit să-l abordeze direct.

Opoziția pe unde scurte

Dar în acele vremuri lumea bună găsise o metodă eficientă de-a „dialoga" cu șeful partidului și-al statului. Nemulțumirile ajungeau la Ceaușescu cu ocolind pe la München, de unde emitea postul Radio Europa Liberă, finanțat de Statele Unite ale Americii. Cum făceau să intre în legătură cu o instituție de presă considerată dușman al regimului, unii n-au lămurit nici în ziua de azi. Cum făceau, cum nu făceau, cert este că metoda a fost practicată cu succes.

Cine nu și-a auzit numele citit măcar o dată de la microfonul radioului nu se poate numi „disident". Căci pe lângă misiunea de informare, firească în orice instituție ce-și spune „de presă" – așa cum arată astăzi arhivele păstrate –, Radio Europa Liberă se mai ocupa și cu identificarea, încurajarea prin mediatizare și amplificarea oricărui gest de opoziție. Față de regimurile comuniste din Europa de Est, politica Occidentului era să stimuleze cu orice preț și prin orice mijloace opoziția din interior. Mult s-a trudit la Paris și la München în acele vremuri și multe resurse au fost alocate pentru stimularea opoziției la români.

Cine conta drept disident în România anului 1989 se poate ști astăzi din arhiva postului american, aflată la Budapesta. După desființarea radioului, parte din arhivă a ajuns în capitala Ungariei și se află astăzi în custodia arhivelor Universității Central-Europene, fondate de George Soros.

După ce postul în limba română a emis... ani, din scripturile ce acopereau minimum opt ceasuri de emisie zilnică, în arhivă s-a păstrat o parte infimă. De ce? Greu de știut. Să nu fi fost dornici redactorii și conducerea postului atât de prețuit de români să-i păstreze documentele ca probe pentru marea istorie? Să fi pierit dintr-o dată interesul mulțimii românilor care și-au declarat recunoștința pentru viziunea mai apropiată de realitate asupra lumii în care trăiau datorită emisiunilor Europei Libere?

Despre opoziția din România, cei trei metri liniari de arhivă sunt grupați în 21 de cutii acoperind intervalul 1977-1991.

Cutiile conțin decupaje din presa română și străină, comunicate ale agențiilor de presă, transcrieri ale emisiunilor realizate de secția română, scrisori și apeluri trimise din România de ascultătorii postului citite pe post, dosare biografice ale principalilor disidenți români, precum și rapoarte despre situația din România ale departamentului de cercetare.

(Continuare în pag. a III-a)

Agenda Elenei Ceaușescu

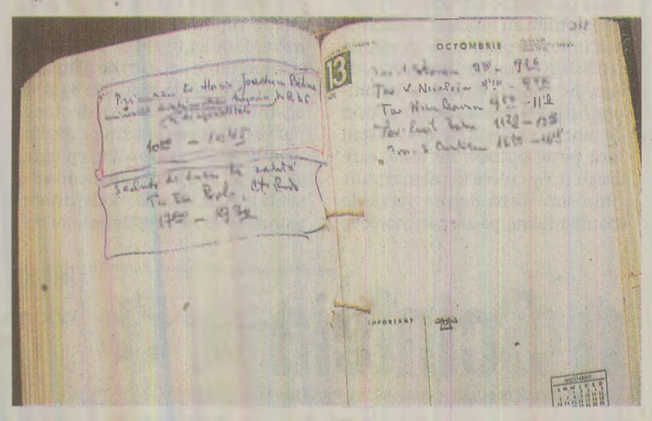

Prima parte a zilei a fost concentrată pe întâlnirea pe care a avut-o Elena Ceaușescu cu Hans Joachim Bohme, ministrul Învățământului Superior și de Specialitate din RDG, între orele 10:00 și 10:45. În vederea pregătirii acesteia, a convorbit, probabil, cu secretarul CC pe relații internaționale Ion Stoian (orele 9:25-9:36) și cu șeful protocolului, Vasile Nicolcioiu (orele 9:40-9:47).

Greu de interpretat este prezența lui Nicu Ceaușescu la respectiva întâlnire. În agenda șefului de cabinet, prezența fiului mai mic în biroul mamei a fost înregistrată între orele 9:50-11:10. Să fi fost reținut în calitate de prim-secretar al județului Sibiu, județ unde funcționau școli în limba germană? Într-o asemenea calitate, Nicu Ceaușescu ar fi putut să-și sprijine mama – diriguitoarea, printre altele, a învățământului, științei și culturii din România – vorbind despre politica („justă") a PCR în asigurarea învățământului și manifestărilor culturale în limba maternă a populației de etnie germană. Ori poate se tatonau reacțiile celorlalți lideri ai lagărului socialist în eventualitatea succesiunii lui Nicu prin asemenea participări la întâlniri protocolare?

O lungă întrevedere a avut Elena Ceaușescu apoi cu Emil Bobu (orele 11:20-13:10).

După-amiaza, pentru scurte informări și indicații, l-a primit pe Silviu Curticeanu (orele 16:10-16:18). Ultimul punct din programul zilei a fost ședința de lucru, la sălița, cu Emil Bobu și Constantin Radu (orele 17:00-19:30).

Doar vineri, 13 octombrie 1989, Elena Ceaușescu a colaborat direct cu Emil Bobu pe parcursul a 3 ore și 20 de minute. Cum rezista Bobu? Dumitru Popescu l-a descris ca fiind modelul funcționarului cu personalitatea anihilată. Cei care l-au cunoscut în calitate de șef ar spune că dimpotrivă. Servilul Bobu în fața soților Ceaușescu era simultan zbir de temut în relația cu subordonații săi direcți. De aceea l-au și prețuit o vreme atât de lungă amândoi Ceaușeștii.

Lavinia BETEA

CALENDAR

13 octombrie (vineri)

Soarele a răsărit la 7:28, a apus la 18:35
Luna a răsărit la 17:37, a apus la 5:26
Sărbătoare creștină: Aducerea moaștelor Sfântului Apostol Andrei la Iași; Sfinții Mucenici Carp, Papil, Agatodor și Agatonica

S-a întâmplat la 13 octombrie 1989

- Numărul persoanelor fără locuință a crescut în SUA cu 18% în intervalul 1 ianuarie 1988-aprilie 1989, ridicându-se la acel moment la 2 milioane – informa un studiu dat publicității de o asociație a persoanelor fără adăpost din SUA;
- Laureații Premiului Nobel pentru fizică pe anul 1989 au fost cercetătorii Norman Ramsey și Hans Dehmelt (SUA) și Wolfang Paul (RFG). Motivația acordării premiului, prezentată de juriu, a fost că cei trei oameni de știință au contribuit la dezvoltarea amplă a spectroscopiei atomice de precizie, cercetările lor având aplicații în special în comunicațiile spațiale.

Roxana VINTILĂ

JURNALUL ZILEI

Nicolae Ceaușescu a efectuat o nouă vizită de lucru în unități ale industriei alimentare din Capitală. Un loc aparte l-a ocupat Complexul de Industrializare a Cărnii București, unde a fost primit cu ovații de câteva mii de „oameni ai muncii". La noul Abator, parte a Complexului, secretarului general i-au fost înfățișate caracteristicile capacității de producție, modul în care era organizat fluxul de prelucrare și procesul tehnologic.

Ceaușescu, în vizită la Abator

Pe parcursul vizitei s-a subliniat că utilajele erau fabricate în România, că transportul cărnii se făcea în întregime mecanizat, prin linii de conveiere. Nicolae Ceaușescu a cerut reorganizarea sectoarelor și folosirea cât mai eficientă a spațiului, instalarea unor noi mașini și utilaje pentru a se putea realiza încă o serie de preparate din carne. Printre alte „indicații prețioase", „Tovarășul" a mai cerut amenajarea unei linii tehnologice pentru tăierea porcilor și prepararea cărnii. Se mai dorea și sporirea capacităților de tăiere a oilor, în cadrul unui sector care să dispună de o linie specială complet separată de sectoarele în care se prelucra carnea de porc și de vită. Totul, într-o perioadă în care, de peste doi ani, carnea începuse să se vândă doar pe bază de cartelă...

Pregătiri pentru iarnă

La fel ca în anii anteriori, în toamna lui 1989 au demarat pregătirile pentru instalațiile de încălzire din blocuri. Într-o perioadă când românii așteptau cu teamă venirea frigului, declarațiile oficiale erau deosebit de „călduroase". Ștefan Ionescu, directorul general adjunct al Grupului Întreprinderilor pentru Gospodăria Comunală din București, declara cu mândrie: „Un mare volum de lucrări a fost destinat sistemului de termoficare.

(Continuare în pag. a II-a)

Iașiul, în direct, la Europa Liberă

În noaptea de 9 spre 10 octombrie 1989, N.C. Munteanu de la Radio Europa Liberă (REL) l-a contactat telefonic pe Dan Petrescu, aflat în greva foamei, la Iași, realizând cu acesta și cu Luca Pițu un interviu de 50 de minute. În 1996, într-una dintre emisiunile sale de la TVR, „Revoluția și personajele sale", Vartan Arachelian i-a avut invitați pe trei dintre protagoniștii acestui eveniment. Este vorba despre N.C. Munteanu, Emil Hurezeanu și Nestor Rateș, directorul REL. Iată ce își aminteau aceștia, după șapte ani, despre circumstanțele realizării incredibilului interviu. (ED)

N.C. Munteanu: Acel eseu al lui Druță a avut un impact extraordinar și era foarte bine scris. Al doilea lucru, încă și mai important, e că am primit un telefon prin Paris, în care ni s-a spus că, într-o anumită noapte, putem telefona la Iași și putem sta de vorbă cu Dan Petrescu. Noi ne-am pregătit fără să credem nici o iotă și nici că vom reuși. Emil mi-a dat telefon pe la unsprezece că nu poate veni. Eu m-am dus pe la douăsprezece și ceva – erau formalități extrem de complicate: de luat studioul, de comandat telefonul, fiindcă nu puteai să suni direct în România la vremea aceea – și, într-adevăr, la ora 0:20 am primit telefonul... Era pe la sfârșitul lui noiembrie, începutul lui decembrie, oricum, înainte de evenimentele de la Timișoara. Și am intrat în convorbire, calitatea era foarte bună, și a durat aproape 50 de minute discuția mea cu Dan Petrescu și cu Luca Pițu, fără nici o interferență, fără nici o telefonistă care să spună: „Alo! Alo!". Nimic, era cristal totul sau, în orice caz, de foarte bună calitate.

Vartan Arachelian: Insinuați ceva?

N.C. Munteanu: Eu – pentru că lecția era învățată – eram în Occident și mie nu putea să mi se întâmple nimic, dar cunoscut fiind ca sarcastic și virulent, dimpotrivă, mi-am făcut întrebările cât mai neutre cu putință, ca să nu îl incit pe Dan Petrescu. Numai că Dan Petrescu era într-o asemenea vrie anticomunistă și într-o asemenea duritate împotriva lui Ceaușescu în primul rând, dar și a partidului, și a Securității, încât... Mie mi se pare absolut imposibil ca acea convorbire să dureze 50 de minute fără ca nimeni să știe că ea merge pe un circuit telefonic din România. Nu se putea asta, dar ea a funcționat.

Nestor Rateș: Pe de altă parte, cred că a fost o întâmplare unică în anul 1989, foarte puține alte indicii am avut că Securitatea sau elemente ale Securității ar acționa contra regimului, ar favoriza un disident sau altul, ar îngădui comunicații cu Europa Liberă etc. Se vorbea foarte mult, s-a vorbit mai ales după Revoluție despre diverse mișcări din interiorul Securității, despre rolul lor în schimbare...

Vartan Arachelian: N-ați avut semnale în sensul acesta?

Nestor Rateș: Am avut foarte, foarte puține semnale și nu-mi amintesc de nici unul de mărimea și importanța acestui interviu cu...

N.C. Munteanu: Nu interviul în sine, ci faptul că el s-a putut face.

Emil Hurezeanu: Ne-am gândit după aceea că ar putea avea o legătură starea asta de complicitate cu Securitatea de la Iași cu ceea ce urma să se pregătească la Iași înainte de Timișoara.

Intervievatul explică

Într-o emisiune ulterioară a lui Arachelian, la șase luni de la cea în care au avut cuvântul intervievatorii, Dan Petrescu a expus cealaltă perspectivă a poveștii interviului.

Dan Petrescu: Problema este următoarea: ați subînțeles cumva acolo, în acea emisiune din noiembrie '96, că acel telefon ar fi fost posibil grație unei anumite complicități a Securității. Or, eu, care am fost acolo și am trăit evenimentele, vă spun că nu a fost nici o complicitate a Securității. De ce țin să spun acest lucru? Pentru că a plutit tot timpul o enigmă în jurul acestei convorbiri telefonice; în '90, când se obișnuia porcăirea disidenților, s-a spus net în presă că numai cu complicitatea Securității s-a putut face așa ceva. A fost și o replică interesantă a unui securist – nu mai țin minte cum îl chema – într-un ziar din Iași, în care a spus: „Nu știm cum s-a dat acel telefon". Dar sigur, noi suspectăm ce spune Securitatea, așa că nu invoc acest argument. În mare, lucrul a fost posibil datorită hazardului, în primul rând, însă nu numai lui. Aș vrea să vă întreb: Sunteți convinși că, din punct de vedere tehnic, era posibilă o asemenea convorbire? Pentru că eu, recitind textul acestei convorbiri – publicat de Ion Solacu în revista Dialog, care apare în Germania –, dar și cel al convorbirii cu Luca Pițu, am constatat că el spune de trei ori: „Nu vă aud așa de bine, se aude foarte prost". Și, efectiv, la noi nu se auzea extraordinar de bine. Dar, în fine, acesta este un simplu amănunt.

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Relu, dolarii și turistele

Relu a trecut prin Ploiești în toamna anului '89 pentru o scurtă vizită cât trei probe de examen și două descinderi în restaurante în care a făcut foamea. Penuria acută în care se zbătea capitala prahoveană l-a dus cu gândul la „Cornul abundenței" din care se înfruptase pe litoralul văratic, deși... și acea degustare a presupus un final „incomod".

„La începutul toamnei eram în Ploiești, pentru examenul la facultate – a doua sesiune. Dădusem și în prima sesiune. Nu la un profil politehnic însă, mânat de frica armatei în termen, am reușit în două luni să mă pun la punct cu analiza, algebra și geometria. Aveam rubedenii în Ploiești la care-am tras atunci, dar parcă mi-era jenă să fiu pe capul lor și cu mâncarea, mai ales în condițiile în care acolo nu se mai găsea chiar nimic. Oricum, după primul examen, am fost la ei la masă, că au insistat, dar i-am rugat ca a doua zi să nu mă aștepte, că mă voi duce cu ceva amici în oraș. Așa că, după cel de-al doilea examen m-am îndreptat către un restaurant ce-mi fusese recomandat cu căldură: Caraiman. Mă așez la o masă, vine ospătărița și cer o porție de mici. «N-avem!», răspunde scurt. «Cârnăciori, atunci.» «N-avem!» «Poate merluciu...?», am continuat eu, cu inima strânsă, știind totuși că cel puțin ăla se găsea pe toate drumurile.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALE PERSONALE

13 OCTOMBRIE

Un eveniment minunat și destul de îndrăzneț în viața mea. Vernisajul, la 28.09.89 și apoi deschiderea expoziției de acuarele „Lumini bucureștene" la Curtea Sticlarilor. Am prezentat 54 de lucrări, toate numai din perimetrul centrului istoric Curtea Veche-Lipscani, cu toate străzile limitate de Bdul 1848, Splai, Piața Unirii, Calea Victoriei și Piața Universității. O vreme strălucitoare de toamnă de aur bucureșteană muiată în miere, o participare selectă de invidiat de cei mai renumiți artiști.

Mi s-a făcut un elogiu splendid, considerând că așa cum medicii depun jurământul lui Hypocrat, așa și arhitecții ar trebui să depună un jurământ pentru cinstirea profesiei, afirmație ce mi-a făcut multă cinste. Expoziția era adresată bucureșteniilor, era un manifest pentru conservarea zonei istorice Curtea Veche-Lipscani, lăsată în absolută părăsire de peste 18 ani, cu hanul Gabroveni în stare jalnică, cu numeroase case pe care anii de neîngrijire și-au pus pecetea: console, cornișe căzute, pereți coșcoviți, burlane rupte, întreaga zonă lăsată în paragină, în timp ce alături noul centru înghite zeci de miliarde de lei.

(Continuare în pag. a II-a)

Pagini realizate cu sprijinul AGERPRES Agenția Națională de Presă AGERPRES

„Nu bom-bei cu neu-troni!“

„Vrem furnale și tractoare, nu vrem arme nucleare“ – se scanda la mitingurile pentru pace organizate în anii '80 pe marile artere ale Capitalei FOTO: AGERPRES

Îmi dau seama că scriu fad despre anul '89 și că, poate, singura bucată mai reușită este cea care nu e în text, povestea de la Riga, din 23 august '89. Pe drum către Bodly Library mi-a venit și explicația: în afara acelui episod fericit, anul '89 (în sens generic) nu a fost al meu, nici al tău. A fost, cred, cel mai înstrăinat an. Eu nu mai eram eu sau, dacă vrei, sufeream de un sindrom de dizolvare a identității personale. Mihnea, un tânăr cu care peripatetizam pe atunci, de câte ori treceam pe lângă Comitetul Central, repeta, ca într-un reflex, aceleași cuvinte: „Doamnă, acest om mă sufocă, îmi taie răsuflarea“. Cred că senzația de strangulare era destul de prezentă. Ca-n definiția epicuriană a morții: cât e ea, nu suntem noi, cât suntem noi, nu e ea.

Dacă mi-ar cere să-i caracterizez în două cuvinte cum am trăit anul '89, i-aș răspunde: în moarte clinică.

Acum o jumătate de oră m-am despărțit de Roger Crisp, după o sofisticată discuție despre Virtue Etbics and Utilitarian Etbics. La un moment dat, el m-a întrebat:

– What did you actually discuss on rights during the communist regime?

Mi-am amintit imediat rightsurile pe care le turna Tovarășu ' în capul mulțimii acefale căreia îi eram toți parte: la viață, la pace și la muncă. Ce freedom of? Ce ownership? Tromboane. Noi aveam drepturile de bază asigurate, cu alte cuvinte, o dată ce eram încă vii, ne exercitam dreptul la muncă forțată. Pe la începutul anilor '80, individul băgase spaima în popor că vine bomba cu neutroni. Organizau marșuri ale păcii. Îmi amintesc instructajul pentru unul dintre ele.

– Toași, ne adunăm cu toții pă întreprinderi, ca niște păraie, și ne adunăm în Piața Cinema Gloria, ca un șuvoi, apoi ne vom uni cu tovarășii din alte sectoare pe Magheru, așa, într-un fluviu care se va revărsa ca-ntr-un ocean în Piața Comitetului Central. Toași, vă dau biletele cu lozinci și acum le și repetăm: Cea-u-șescu pa-ce! România comunism, Ceau-șescu ero-ism! Vrem fur-na-le și trac-toa-re, nu vrem ar-me nu-cle-are! Nu bom-bei cu neutroni! Hai, toași, mai însuflețit, mai cu viață, zău așa. Și să aveți în vedere să nu vină tovarășele cu varza la ele, direct dân piață. Elevii să nu joace bâza, ați auzit, tovarășa Miroiu, că la dumneavoastră e dezastru băi, de dau cu voi de pământ. Toași, însuflețire și seriozitate, și vedeți, fără sticle. Data trecută s-au spart cauciucurile de la mașinile tovarășilor de la CC în cioburile de la „materialele“ nepermise, aduse de unii toași. Să țineți minte de la mine, băi oameni, marșu ' păcii e marș, nu-i bulibășeală.

„Amuzant“ e că fetele de la școala profesională de pe lângă Liceul de Textile la care glorios lucram (al Filaturii Române de Bumbac, acum Nichita Stănescu, fiindcă a trecut poetul odată pe acolo) s-au pus pe fapte mari. Zdupuiau tufele de partide de sex rapid cu băieții de la Uzina Republica. Dacă le întrebam ce streche le-a apucat și de ce riscă să rămână gravide de atâta sex hardcore, ele îmi răspundeau „pe linie“:

– Păi, doamnă, n-ați auzit că vine bomba cu neutroni? Ce să ne mai batem capul?

Îți dai seama ce a urmat. Un coșmar. Avorturi cu andrele, cu tuburi cu apă distilată, fețe aruncați la tomberoane, procuratură, ședințe interminabile, cu hărți ale focarelor avortive din București, înfierări cu mânie pronatalistă, fuste pe sub care se ascundeau sarcini avansate, strangulate cu șireangul, să nu se vadă burta, copii născuți și lăsați pe te miri unde. Și, pe cuvânt, toate astea dintr-o psihoză comandată. Frica de moarte era o unealtă foarte des utilizată când se îngroșa gluma. La fiecare trecere spre o nouă formă de austeritate, Ceaușescu ordona un circ spăimos.

Mihaela MIROIU

Fragment din volumul Mihaela Miroiu, Mircea Miclea, R 'Estul și Vestul, Polirom, 2005, p. 106-108

Fișă de disident – Mihail Horia Botez

Disidenții din România se bucurau de o atenție deosebită din partea postului de radio Europa Liberă (REL). Dosarele lor conțineau toate informațiile care puteau ajunge despre ei la realizatorii emisiunilor REL. Publicăm în continuare o parte a fișei lui Mihail-Horia Botez, om de știință român de renume internațional.

România şi Vestul

Regimul comunist român, care este unul dintre cele mai represive din Europa de Est, nu este des criticat public aici. Impresia ar fi că Moscova îl tolerează pe Ceaușescu atât timp cât menține rigoarea politicilor interne neostaliniste și câtă vreme orice evoluție într-o direcție titoistă sau dubcekiană, altfel, ar putea provoca invazia.

Autoritățile române au un comportament rușinos față de cetățenii proprii care sunt membri ai comunității internaționale de oameni de știință, de cercetători, și noi suntem preocupați în mod legitim de posibilitatea ca ei să fie persecutați tocmai din cauza acestor conexiuni internaționale; ei sunt dați afară de la locurile de muncă și nu li se acordă dreptul de a emigra ori li se interzice să ajungă la conferințe internaționale la care sunt invitați.

Un exemplu binecunoscut, care poate fi privit ca un „studiu de caz“, este acela al profesorului Mihail-Horia Botez, un matematician care a devenit unul dintre cei mai mari experți din lume în aspectele matematice ale statisticilor.

Profesorul Botez, căruia i s-a permis să meargă în America (fără soție) în 1976, și-a pierdut slujba în 1977 și de atunci nu i s-a permis să țină prelegeri la Harvard, Columbia ori oriunde în altă parte, în Vest, și nu a fost lăsat să ajungă la Conferința de la Toronto în acest an. El dorește să emigreze – un drept care le este garantat cetățenilor sovietici. Guvernul român ar putea să-și aducă aminte că nouă nici nu ne sunt necunoscute, nici nu suntem indiferenți în privința acestor chestiuni.

Atașez în continuare un curriculum vitae al profesorului Botez.

Curriculum vitae

Nume: Botez, C. Mihail Horia

Născut: București, România, 1940, 18 noiembrie

Naționalitate: română

Studii: Facultatea de Matematică a Universității din București (masterat 1963)

Doctorat în matematici (subiect: Teoria probabilităților, matematică statistică, cercetare) la Institutul pentru Matematici al Academiei Române de Științe (Doctorat în 1966)

Formare în operațiuni de cercetare la Institutul de Statistică al Universite Libre din Bruxelles, 1968.

Formare în predarea procesării de date la IBM - ROECE, Viena, 1970

Cercetare: Franța, Germania de Vest, Italia, URSS, Danemarca, Polonia, Bulgaria, Marea Britanie, SUA

Posturi: Cercetător asociat la Institutul pentru Matematici al Academiei Române de Știință (1963-1964) și la Centrul pentru Statistică Matematică al Academiei Române de Știință (1964-1967).

Șef al Departamentului pentru Operațiuni de Cercetare, Matematică și Management, Procesare de Date (Sisteme de analiză și programare pe calculator), CEPECA (1967-1970).

Profesor asociat la Academia pentru Studii Economice, catedra de Economie cibernetică, statistici și cercetare (din 1967)

Profesor la Universitatea din București – Studiul Sistemelor Informatice (1970)

Profesor asociat la Institutul de Arhitectură din București (1971 ș)

Cercetător asociat la Centrul pentru Matematică Statistică, Institutul Central de Matematică, București (1974 ș)

Secretar Executiv, Boardul Științific pentru Matematici Aplicate în Științele Sociale și Politice (1973 ș)

Institutul Central de Matematică, București.

Director al Centrului Internațional de Metodologie pentru Studii ale Viitorului, București (1974 ș)

Secretar executiv al Comitetului Național Român pentru Studii ale Viitorului (1973 ș)

Membru al Comisiei Naționale a României pentru UNESCO, membru al Centro Superiore di Logica e Sciense Comparate (Centrul pentru Logică și Științe Comparate), Bologna, Italia, membru al Biroului Internațional Științific al World Future Studies Federation (Federația Mondială a Studiilor pentru Viitor), Paris, Franța.

Arhiva Open Society (Budapesta), Institutul de Cercetare al Radio Europa Liberă, secția română.

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Cu noaptea-n cap, după butelie şi alimente

Către Direcția a III-a
Ind. 311/NS

Notă privind filajul obiectivului „Sergiu“ efectuat în ziua de 11.10.1989, între orele 0:00-24:00.

Activitatea obiectivului

La ora 5:10 s-a aprins lumina în mobil.

A plecat de acasă la ora 8:05, părând abătut, pe jos s-a deplasat la centrul de pâine, s-a uitat la vitrinele magazinului ILF, a trecut pe la alimentara, după care a mers la centrul pentru încărcat butelii. A privit la cele 300-350 de persoane care așteptau la rând, a întrebat pe un distribuitor cam câte butelii vor primi, după care a plecat. S-a deplasat încet, fiind abătut, pe străzile din cartier și la ora 8:32 a intrat acasă.

A plecat din nou la ora 10:45 deplasându-se încet și nehotărât și a mers la magazinul din apropiere. Deși ploua, s-a oprit câteva momente pe trotuar privind în toate direcțiile, după care s-a deplasat la centrul ICRAL nr. 4 Pajura din Bd. Bucureștii Noi. Aici a întrebat de șeful centrului. Acesta nefiind, a plecat și s-a deplasat până la alimentara din Piața K. Marx – F. Engels, unde a intrat, s-a uitat la produsele existente, după care a plecat. A mers în Piața 16 februarie, s-a uitat la produsele de pe tarabe, a cumpărat câteva legături de zarzavat, apoi a intrat în complexul alimentar „16 Februarie“. A privit vitrina de la raionul mezeluri, s-a plimbat prin autoservire și, fără a cumpăra ceva, a ieșit. S-a deplasat până la complexul „Minerva“ din Bd. Bucureștii Noi, unde a intrat la mercerie-parfumerie și a întrebat-o pe vânzătoare, cu ironie în glas, dacă au pastă de bărbierit, lame de ras sau pastă de dinți Pell-Amar, ori produse similare din import. Primind răspuns negativ, a cerut să fie servit cu săpun Nivea sau Vis sau, dacă nu are săpun, cu un (...).

Document din volumul: Dosarul Brucan. Documente ale Direcției a III-a Contraspionaj a Departamentului Securității Statului (1987-1989), Iași, Editura Polirom, 2008, p. 666-667

JURNALUL OMULUI SIMPLU

RELU, DOLARII ȘI TURISTELE

(Urmare din pag. I)

«N-avem!» «Bine, dar aveți ceva de mâncare?», întreb eu, pierzându-mi răbdarea. «Hamsii sărate.» Mă rog, asta e, am înghițit micronii ăia de pești sărați ocnă și gata. A fost un șoc, eu știind că în Constanța, când mergeam la un restaurant cu colegii să bem și noi un vin, nu ne dădeau decât dacă luam și mâncare, de obicei friptură mai cu os, mai cu grăsime, dar friptură.

Și nu prea ne țineau buzunarele, așa că ne rugam de ospătar, îi dădeam bacșișul înainte, dar tot nu ne aducea vinul fără să luăm măcar o porție.

Ziua următoare, al treilea examen, a treia masă. Câțiva dintre noi candidații din afara Ploieștiului ne-am orientat către un alt restaurant recomandat de ploieșteni, după ce le povestisem pățania din ziua precedentă. «Aaaa, păi trebuia să vă duceți la Bulevard, nu la Caraiman», ni s-a spus, cu atâta siguranță că am crezut. Degeaba. Între Caraiman și Bulevard nu era nici o diferență de meniu. Și acolo tot «n-avem!» aveau.

Și la «n-avem» m-am pus să le povestesc comesenilor vara anului trecut, cât de doldora fusese, față de penuria de față. Eram la rugby și aveam antrenamente în fiecare zi, de la 9:00 și de la 16:00. În timpul verii, le făceam pe plaja de la Amiral. Acolo se adunau multe turiste nordice: suedeze, norvegience... Le plăcea foarte mult rugbyul, că stăteau și priveau fiecare antrenament, aclamau... Ce mai! Adevărați suporteri. Pentru ele rugbyul era un adevărat spectacol, iar pentru români nu însemna mai nimic (cu toate că România avea rezultate foarte bune și avem jucători care-au ajuns antrenori la Africa de Sud). După cum spuneam, noi făceam meciuri de antrenament și fetele astea erau galeria. Și, câteva săptămâni, cât și-au făcut ele sejurul în Mamaia, s-a împământenit o regulă după antrenament mergeam cu ele undeva. De obicei, ne opream în Sunquest sau la Castel, locuri pe-atunci destinate exclusiv străinilor, căci nu se vindea nimic decât pe valută. Ei, și într-o seară, eram la Castel. Mă întâlnisem pe drum și cu câteva colege de liceu și au intrat și ele. Dar, în aceeași seară a intrat și Miliția, să facă o razie. Au cerut buletinele tuturor. N-aveam buletinele, dar aveau ei ochiul format și ne-au depistat rapid (nu aveam ce căuta acolo nefiind «purtători legali de valută»). Pe mine nu m-au identificat din prima, mai ales că eram îmbrăcat mai fistichiu, cu jeanși albi, ușor pană, brodați cu sigla Filla – doar că erau făcuți de mine, inclusiv broderia! dar problema mea a fost că unul dintre colegi m-a atenționat în română, eu fiind pe ring. Ne-au dus la secția de peste drum, ne-au dezbrăcat și ne-au controlat și-n fund, să nu avem valută asta era de fapt problema. Pe fete le-au interogat și le-au controlat separat la secție și, cum nici unul nu aveam buletin, una dintre fete a avut prezența de spirit să spună numele unei colege a cărei mamă lucra atunci la Secu. Un milițian a pus imediat mâna pe telefon și a sunat acasă la femeia aia: «Știți, e o problemă cu fiica dumneavoastră...». Deși fata ei era acasă, în pat, femeia n-a spus, în schimb a întrebat care-i treaba. Milițianul i-a povestit că ne-a găsit cu străini... și ea i-a spus să ne ducă pe toți acasă pe răspunderea ei. A fost foarte interesant, că, după ce ne-au controlat în fund, ne-au dus cu duba acasă, și tot drumul ne-au vorbit foarte frumos. Dar am avut mare noroc cu ideea colegei care a dat numele celeilalte, însă și cu mama fetei ăleia, care s-a dovedit a fi o tipă excelentă! Ne-a salvat atunci fundurile!“

(a consemnat Paula-Anastasia TUDOR)

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. I)

Un „detaliu subversiv“ pe care l-am afișat în expoziție a fost că pe acuarelele cu clădiri care fuseseră recent demolate am lipit pe colțul din stânga sus câte o banderolă neagră, așa cum se poartă doliu pe reverul hainei. Mulți m-au felicitat pentru curaj, noroc că modesta mea inițiativă de protest n-a fost observată și sancționată „de cei în drept“.

Gheorghe Leahu, arhitect în „Epoca de aur“, f.l., Fundația Academia Civică, 2004, p. 244

Uniunea Scriitorilor din Suedia face o expoziție, „Scriitori care pictează“, cu gândul că marii scriitori au fost și pictori ca: Strindberg, Karin Boye, Harry Martisson etc. Galeria se numește Studio 5 și se află pe Sankt Paulsgaten 5. Sunt invitată și eu să expun două tablouri și două gravuri, alături de Barbro Lindgren, Kerstin Thorvall, Benkt Orberg și alții. Încă din prima zi a vernisajului am vândut un tablou și cele două gravuri, scandalizându-mi colegii. Printre cumpărători: Karl Otto Bonnier!

Gabriela Melinescu, Jurnal suedez II (1984-1989), Iasi, Polirom, 2002, p. 279

Durere de cap, ceea ce nu mi se întâmplă de obicei, nici nu-mi mai aduc aminte de așa ceva. Mă amăgesc în sine-mi că e totuși o dovadă a existenței acestei părți corporale, măcar ca formă humanoidă... „Săptămâna“, nici o silabă despre meci. Probabil așteaptă indicații ce poziție trebuie adoptată. O înlocuiesc pe Victoire la „coadă“ unde „se dă“ ouă, grămadă dezordonată, injurături, jigniri, țipete, înghiontiri. Ni s-au „dat“ și cartele, cu care se poate lua 1 kg carne pe lună, iar dacă nu e carne, se „dă“ un salam „sexual“, roșu și negru, din nutrii și din deșeuri, probabil... Obțin 15 ouă (!) și, de bucurie, merg cu Diana la filmul „Ultimul războinic“ cu Anthony Quinn în rolul indianului care bea tot timpul, se revoltă și este ucis în final. La film vine și amorezul Dianei, Cezărică, ochi verzi și părul grizonat. O rudă a mea, Nicu, mi-a trimis de la Galați un pește mare în colet, dar aducătorii l-au ținut prea mult și s-a cam degradat, dar nu într-atât încât să nu poată fi bine spălat cu oțet, prăjit și consumat cu o plăcere ancestrală... Actualitatea literară ne aduce un mesaj al lui Mihai Dinu Gheorghiu, cum că se solidarizează cu Dan Petrescu, Doina Cornea, Liviu Antonesei, Luca Pițu etc., cei care au semnat un protest împotriva mașinațiunilor prealabile de realegere a Cârmuciului înainte de Congres. Monica zice despre Bedros Horasangian, iar Virgil despre românii din străinătate. Adorm greu, cu pastile...

Constantin Trandafir, 1989. Vedere din provincie. Jurnal, București, Editura Vestala, 2009, p. 193-194

CALENDARUL DE PERETE

Primele dicționare românești

Faptul că, în perioada culturii vechi, pe teritoriul Țărilor Române limba cancelariilor și cea de cult era limba slavonă, complet diferită de limba română vorbită de întreaga populație, a făcut ca dicționarele bilingve să apară foarte de timpuriu. Astfel, se păstrează două fragmente de vocabular slavo-românesc datând din secolul al XVI-lea, iar din prima jumătate a secolului al XVII-lea, câteva glosare slavo-române. Prima scriere care poate fi considerată o lucrare lexicografică completă este, însă, un lexicon slavo-românesc întocmit în 1649 de Mardarșie Cozianul. În jurul anului 1700, marele cărturar umanist care a fost stolnicul Constantin Cantacuzino alcătuiește un lexicon italian-român menit, pare-se, să servească ambasadorului italian la curtea lui Constantin Brâncoveanu. Cam din aceeași perioadă avem un dicționar latin-român-maghiar, redactat pe teritoriul Țării Românești a Transilvaniei și păstrat în biblioteca contelui italian Luigi Ferdinando Marsigli, fost amabasador la curtea lui Brâncoveanu și care a trecut apoi în Țara Românească a Transilvaniei. Pe lângă dicționarele bilingve, trebuie înregistrată, la 1704, prima încercare de explicare a neologismelor cu ajutorul unui glosar. Este vorba despre „Scara a numerelor și cuvintelor streine tâlcuitoare“, pe care Dimitrie Cantemir o pune înaintea „Istoriei Hieroglifice“. Marele savant și-a dat seama că unele noțiuni – mai ales abstracte – nu pot fi acoperite de cuvintele vechi și a introdus atunci termeni noi, savanți, mai ales din greceşte și latinește, pe care i-a explicat.

Așa, bunăoară, pilula este glosată de Cantemir: „Pirulă, gugoașă, bubușlie, carea dau doftorii de înghit pentru liacu“. Multe dintre cuvintele introduse și explicate de Dimitrie Cantemir au rămas în limba română încă din vremea sa. Altele au revenit în epoci ulterioare, cu sensuri științifice mai precise, dar prea puțin deosebite de cele pe care savantul umanist le acordă la începutul secolului al XVIII-lea.

Calendar, 13 octombrie 1989

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. I)

Conform graficelor întocmite, au fost revizuite și reparate conductele din peste 450 de kilometri de rețea din circuitul primar. În plus, au fost reechipate circuitele termice primare și secundare, în vederea asigurării disponibilului de presiune, la un număr de 1.790 de blocuri. Iar pentru ca sistemul de alimentare cu apă să nu fie afectat de posibilele căderi de zăpadă ori de temperaturile scăzute au fost luate, de asemenea, o serie de măsuri complexe pe baza experienței din anii anteriori“. Care experiență? Care ani anteriori? În toamna anului 1989, bucureștenii se pregăteau să intre în cea de-a șaptea iarnă în care știau că vor dârdâi de frig în apartamente.

Toamnă ialomițeană contradictorie

Până aproape de mijlocul lunii octombrie 1989, unitățile producătoare de legume și fructe din județul Ialomița au raportat realizarea sarcinilor de plan, în proporție de 120%. Din planul pe întregul an, de 240.560 tone, la data de 11 octombrie fuseseră deja recoltate 195.000 de tone, iar în grădini mai existau încă peste 90.000 de tone, „care aveau să fie culese în cel mai scurt timp. Era vorba despre varză de toamnă, țelină, păstârnac, morcovi, tomate, ardei, conopidă și altele. În raportările oficiale se menționa totuși că, dacă în perioada 15-30 septembrie se livrau zilnic între 2.500 și 3.000 de tone de produse, dintre care 550-600 tone ajungeau în piețele Capitalei, în perioada 1-8 octombrie, media zilnică a scăzut la 1.300-1.400 tone. Dar producția avea să crească din nou, la 2.500-3.000 de tone, după ce va fi demarat recoltarea verzei de toamnă și a rădăcinoaselor. De asemenea, s-au luat măsuri pentru mobilizarea forței de muncă, în sprijinul agricultorilor fiind chemați atât elevii care își făceau practica agricolă, cât și muncitorii din orașele Slobozia, Fetești și Urziceni.

Depășiri de plan în județul Suceava

Comitetul județean Suceava al PCR a raportat îndeplinirea planului de producție marfă industrială pe trei ani și 11 luni din actualul cincinal. Fapt care a adus o producție suplimentară de peste 2,5 miliarde de lei. În plus, s-au realizat și importante depășiri de plan la o serie întreagă de produse: 83.200 de tone de pirită, 370 de tone plumb, 1.000 de tone zinc, 1.260 de tone cupru, 110.000 MWh energie electrică. „Prin aplicarea consecventă a măsurilor de modernizare a proceselor de producție s-au redus consumurile normate la principalele materii prime și materiale, iar planul de investiții a fost realizat în devans, ceea ce va asigura obținerea unei valori suplimentare de 550 milioane de lei“, mai scria presa vremii.

Grijă pentru „viitorul țării“

În toamna anului 1989, conducerea medicală centrală din municipiul Roman împreună cu reprezentanți ai Direcției Sanitare județene s-au implicat într-un program deosebit de ambițios: se înființau noi case de nașteri în fiecare comună. Elena Amariei, director adjunct al Spitalului Municipal, declara: „Există locuri în care dinamica indicatorilor demografici este deosebit de favorabilă, un loc aparte în acest domeniu fiind ocupat de localitățile Doljești, Oniceni, Săpăoani și Tămășeni. Spre exemplu, în acest an, la Tămășeni s-au născut 119 copii, iar la Săpăoani 149. Motiv pentru care printre pregătirile care se fac în vederea înființării de noi case de nașteri și în celelalte 15 comune arondate spitalului nostru se va organiza în cadrul maternității noastre un curs cu o durată de trei luni, pentru pregătirea medicilor și moașelor care vor lucra în noile unități“.

Vasile SURCEL

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

Scînteia

ORGAN AL COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Anul LIX Nr. 14 665 | Vineri 13 octombrie 1989 | 6 PAGINI — 50 BANI

sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu

ȘEDINȚA COMITETULUI POLITIC EXECUTIV AL C.C. AL P.C.R.

PRIMIRI LA TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘE

Participanții americani la lucrările reuniunii mixte a com de conducere ale Consiliului economic româno-americ

Ambasadorul Burkinei Faso cu prilejul prezentării scrisorilor de acredit

în pregătirea Congresului al XIV-lea al parti

CINE SUNT DISIDENȚII ROMÂNI DIN EVIDENȚELE EUROPEI LIBERE?

(Urmare din pag. I)

Casa Goldberger, o clădire istorică din Budapesta, găzduiește o parte din arhiva Europei Libere

Dezacord şi poziţii active

Conform „The Oxford English Reference Dictionary", termenul „disident" are înțelesul de „persoană în dezacord cu majoritatea sau cu punctul de vedere oficial". În „Dicționar politic. Instituțiile democrației și cultura civică" (Bucuresti, 1996), disidența are două accepțiuni: prima – „deosebire de opinii, dezacord în raport cu majoritatea, care poate conduce la sciziuni în interiorul unui partid sau coaliții politice, urmate de formarea unor grupări politice separate"; al doilea sens – „poziție activă a celor care se opun unui sistem totalitar". Cu referire la disidentul din regimul comunist, istoricul Roy Medvedev opina astfel: „Un disident face mai mult decât să gândească diferit și să nu fie de acord; el își declară în mod deschis dezacordul și îl probează într-un mod sau altul în fața compatrioților săi și a statului. Cu alte cuvinte, el nu se plânge doar în viața particulară, în fața soției sau a prietenilor apropiați".

În viziunea redactorilor de la secția română a Europei Libere, corespundeau definiției de „disident" următorii cetățeni: P. Alexandrescu, Gabriel Andreescu, Dan Badea, F. Balint, Ferenc Barabas, Petre Mihai Băcanu, Ana Blandiana, Geo Bogza, Mihai Botez, I.C. Brătianu, T. Brișcan, Silviu Brucan, Ion Bugan, Cristian Butușina, Liviu Cangeopol, Alexandru Călinescu, Liviu Cană, Mariana Celac-Botez, Doina Cornea, Mihai Creangă, Cs Gymesi Eva, Dan Deșliu, Mircea Dinescu, Radu Enescu, Iuliu Filip, Radu Filipescu, Ion Fistioc, V. Hanu, Gheorghe Huțanu, Florentin Scaletchi, Lucian Iancu, Mircea Iorgulescu, Dumitru Iuga, Leontin Iuhas, S. Kanyadi, Karoly Kiraly, Mariana Marin, Alexandru Mateescu, Dumitru Mazilu, Corneliu Mănescu, M. Mesmer, Teohar Mihadaș, Dumitru Mircescu, Aurel Dragoș Munteanu, Gheorghe Năstăsescu, Adrian Niculescu, V. Opriș, Bodor Pal, M. Pavelescu, Nelu Prodan, Vasile Paschiv, Constantin Pârvulescu, Dan Petrescu, Andrei Pleșu, N.C. Popescu, Ion Puiu, Lucian Raicu, Nicu Stăncescu, Mihai Stănescu, N. Stoia, D. Streza, I. Suciu, Suto Andras, I. Tempfli, Sorin Toma, Laszlo Tokes, G. Tărlescu, E. Ujvarossy, P.V.M. Ungureanu, Gheorghe Ursu, I. Vistea, Gheorghe Vasilescu. O listă cu disidenți „celebri" – unii chiar de atunci, alții considerați ca atare mai degrabă după revoluție; dar și nume care nu mai spun nimic. Majoritatea scriitori, dar și câțiva muncitori și intelectuali „tehnici", cum li se zicea inginerilor. În 1989, unii dintre aceștia „aleseseră libertatea" și se aflau deja în Vest. Alții trecuseră sau se mai aflau încă la închisoare. Gheorghe Ursu murise în condiții tragice. În aceste persoane își punea Occidentul nădejdea schimbării.

Bizarerii arhivistice

Celor care contau drept oponenți ai regimului, redactorii postului le alcătuiau „dosare de disidenți". Unele conțin o singură filă – cu un articol de ziar ori transcriptul vreunei emisiuni în care Monica Lovinescu binecuvântase pornirea respectivului. Altele cuprind între coperte câteva zeci bune de pagini. În unele cazuri, grosimea dosarului din fișetele Europei Libere a influențat pozitiv notorietatea și cariera unora dintre oponenții lui Ceaușescu. Bunăoară Doina Cornea, Mihai Botez și Mircea Dinescu își regăsesc numele în multe documente. Există însă și cazuri de disidenți bine cunoscuți de Europa Liberă peste care ulterior s-a așternut uitarea. Probabil că puțini mai știu astăzi cine-au fost Ion Puiu (considerat în anii '80 lider al țărăniștilor), Nicu Stăncescu (autorul mai multor scrisori către Ceaușescu în care propunea diverse reforme), Florian Russu, lider al tinerilor țărăniști și alții. Fie și fragmentată, arhiva postului Radio Europa Liberă furnizează neașteptate amănunte biografice. Când va pune cap la cap toate frânturile, o minte deprinsă mai degrabă cu gândirul decât cu repetarea mecanică a unor teze și clișee propagandistice va obține cel mai probabil o cu totul altă imagine a disidenței românești decât cea de astăzi. Despre persoane cu o solidă reputație de contestatari ai regimului comunist, precum Andrei Pleșu ori Gabriel Liiceanu, Europa Liberă avea puține date în 1989. Aproape fără excepție sunt copii de articole publicate de aceștia în România și referințele elogioase ale Monicăi Lovinescu la ele. Teoretic, deținătorii „certificatului" de disident eliberat de Europa Liberă ar fi fost îndreptățiți să ocupe funcții în stat după căderea regimului pe care-l contestaseră. Dintre cei lăudați de Radio Europa Liberă, doar Andrei Pleșu a fost cooptat la 26 decembrie 1989 în primul Guvern postrevoluționar și a deținut portofoliul Culturii până în octombrie 1991.

Dacă și-ar bate capul, tanti Mărăcineanu ar putea considera că n-a avut noroc în viață. Să se fi auzit la München cum a ajuns ea în anchetă, deoarece vrusese să mi-l acroșeze pe Nea Nicu chiar sub nasul securiștilor, ba să-i mai și strecoare în palmă o scrisoare!... Scrisoare care numai de elogii nu putea fi, că atunci ar fi trimis-o direct la Scînteia! Cine știe dacă la istoria disidenței românești nu s-ar mai fi adăugat o filă, ba un capitol consistent chiar. Firește, istoria sobră e alergică la „dacă". Dar gândul mai zboară și la ce nu e permis.

Cristina DIAC

ARTICOLUL ZILEI

Grijă permanentă pentru menținerea sănătății tinerei generații

Pe medicul Mircea Armănescu, directorul spitalului municipal Roman nu am reușit să-l găsesc în unitate. Mi s-a spus că de mai multe zile se află în teritoriu dimpreună cu un reprezentant al direcției sanitare județene pentru a pregăti condițiile de funcționare a noilor case de nașteri care urmează să ia ființă în fiecare comună. Interesul sporit al directorului față de această acțiune, care reflectă grija partidului și statului pentru îmbunătățirea asistenței medicale a femeii gravide, a mamei și copilului, se explică și prin faptul că el însuși este șeful uneia dintre cele două secții de pediatrie ale spitalului.

– În zona încredințată unității noastre, apreciază medicul Elena Amariei, director adjunct al spitalului, există localități în care dinamica indicatorilor demografici este deosebit de favorabilă și consider suficient să amintesc comunele Doljești, Orniceni, Săpăoani, Tămășeni; la Tămășeni, bunăoară, au văzut lumina zilei la această perioadă 19 copii, iar la Săpăoani 149. Pentru mamele din aceste localități a aduce pe lume copii în casa de nașteri din comună există multiple avantaje. Aș vrea să menționez că la această dată într-un număr de 7 comune, printre care și cele amintite, funcționează deja case de nașteri. Printre pregătirile ce se fac în vederea înființării de case de nașteri și în celelalte 15 comune arondate spitalului nostru, aș aminti organizarea în cadrul maternității noastre a unui curs, cu o durată de trei luni, pentru pregătirea medicilor și moașelor care vor lucra în aceste unități.

– La evoluția favorabilă a indicatorilor demografici față de perioada corespunzătoare a anului trecut o contribuție importantă și-a adus-o atât personalul sanitar din spitalul municipal, cât și cel de la cele 28 dispensare medicale urbane și rurale, prin îmbunătățirea asistenței medicale, prin ridicarea nivelului educativ-sanitar al populației în scopul prevenirii îmbolnăvirilor. Iar în vederea creșterii continue a calității actului medical o atenție deosebită este acordată prefecționării și pregătirii profesionale a personalului sanitar – medici și personal sanitar mediu.

– În secția noastră, ne spune medicul Dorel Romanescu, șeful maternității, a devenit o regulă ca, lunar, să se organizeze ședințe de lucru cu medicii din spital și rețeaua teritorială, precum și cu moașele. Cu acest prilej, se pun în discuție, pe lângă cazurile deosebite apărute în perioada analizată, și probleme de urgență obstetricală, cu exemplificări ale atitudinii personalului în cazul gravidelor cu risc crescut, modul cum se efectuează dispensarizarea acestora, vaccinarea, vitamnizarea. Din punct de vedere obstetrical o mare atenție acordăm dispensarizării gravidelor, îndeosebi a celor din colectivitățile cu pondere feminină, cum ar fi Întreprinderea de fibre și fire poliamidice, Întreprinderea de confecții Bacău. A fost intensificată îndrumarea tehnică a specialiștilor din spital la nivelul dispensarelor medicale teritoriale pentru evaluarea cât mai exactă a stării de sănătate a gravidelor, a sugarilor, urmărindu-se întocmirea judicioasă a planului de recuperare în distrofii. Pentru soluționarea unor situații dificile apelăm la consultațiile interdisciplinare la care, alături de obstetricieni, participă și internişti, chirurgi și laboranți. Un ajutor prețios primim din partea Clinicii a III-a de obstetrică-ginecologie Iași, atât prin îndrumări metodologice cât și în rezolvarea unor cazuri deosebite.

Acțiuni asemănătoare au fost întreprinse și în sectorul de pediatrie. Începând din 1982, aici a luat ființă o secție de distrofici cu 70 de paturi, iar capacitatea secției de pediatrie a fost mărită la 160 de paturi. Pentru cazurile mai grave a fost creat un compartiment de terapie intensivă cu 20 de paturi.

– O mare atenție acordăm funcționării în bune condițiuni a serviciului de urgență, ține să sublinieze medicul Traian Boghian, șeful secției, pediatru cu o experiență îndelungată în domeniul respectiv. Spre serviciul de urgență au fost dirijați din spital medici generaliști cu profil de pediatrie. În felul acesta ei au și posibilitatea de a se forma profesional. Această măsură a fost determinată și faptul că, la ora actuală, secția noastră este încadrată cu numai 4 medici, față de 8 cât prevede schema. În același scop a fost organizat un curs intensiv pe probleme de urgență în pediatrie la care participă toate cadrele medicale din teritoriu. Cazurile deosebite sunt discutate și în ședințele USSM, prilej cu care medici tineri din teritoriu și stagiari din spital susțin referate pe teme de actualitate din domeniul pediatriei. Cadrele medicale din spital, medici îndrumători se deplasează periodic la circumscripțiile medicale urbane și rurale spre a acorda consultații de specialitate, pentru îndrumarea activității. Semnificativ este faptul că în numeroase comune – Doljești, Bârâ, Făurei, Poenari, Sagna, Trifești și altele – în perioada parcursă din acest an nu s-a înregistrat nici un caz de mortalitate infantilă, că în localitățile din această zonă tradiția familiilor cu copii mulți se menține în continuare.

Un rol important în această privință îl au și intensificarea acțiunilor de educație sanitară a populației, creșterea interesului și răspunderii tinerilor pentru întemeierea unor familii puternice, sănătoase, cu mai mulți copii. În căminele de nefamiliști, la centre de creație și cultură socialistă, în întreprinderi sunt organizate cu regularitate acțiuni educative cu caracter demografic la care participă medici, juriști, psihologi. În același scop, în cadrul maternității sunt organizate cursuri „școala mamei", iar în cadrul spitalului funcționează un cabinet de sfat premarital.

Am avut posibilitatea să ne convingem că tot ceea ce se întreprinde aici este pus sub semnul grijii pentru ocrotirea mamei și copilului, al unei evoluții favorabile a fenomenelor demografice. Pentru că ce altceva este grija față de copil, decât grijă pentru viitorul patriei?

Constantin Azoițiii
România liberă, nr. 13.975

Contacte disidenți români

Dan Petrescu: Str. Atanasie 13, Iași, tel. 16.195 sau 41.590

Gabriel Andreescu: Str. Izvorul Mureșului nr 9, Bloc D 9, scara C, apart. 28; București, Sect. 4; tel. (400) 29.00.98

Mariana Botez: Bulevardul Dacia nr 15, București, sect. 1, tel. (400) 11.16.18

Doina Cornea: Str. Alba Iulia 16, Cluj

Ion Puiu: București, Calea Victoriei 101, Scara B, etj. VII, Ap.35

Nicu Stăncescu: București, Bulevardul Dacia, nr. 5. Tel: 11.14.86

I. Fiștioc: București, Intrarea Dridu nr. 3, apartamentul 56, scara 3. Sector 1, Cartier Pajura. Telefon 676421

Dan Deșliu: Calea Victoriei nr. 190

Dumitru Mircescu: Strada Dristor 97-119, Bloc 63, Scara 4, Sector 3, București

Dan Petrescu: Str. Sf. Atanasie 13, Iași, Tel 16.195

Gabriel Andreescu: Strada Izvorul Mureșului nr 9, Bloc D 9, scara C, București, Tel. 29.00.98

Mariana Botez: Bulevardul Dacia nr. 15, București 1

Silviu Brucan: Strada Izbiceni 79, Sector 1

Mircea Dinescu: Strada Bitolia 25, București, tel. 79.67.23

Radu Filipescu: Piața Alexandru Sahia nr. 3 București 2, tel. 11.94.10

Ion Fistioc: Intrarea Dridu nr. 3, scara 3, tel. 67.64. 21

Leontin Iuhas: Strada Godeanu nr. 5, Cluj, tel. 52.484

Karoly Kiraly: Strada Sibiului, Târgu-Mureș, tel. 37.460

Bogdan Șerban: Strada Grui, Bloc 2, Zărnești – Sud; Tel. la lucru 62.310

Silviu Brucan – Dămăroaia

Ferencs Barabaș lucra la fabrica textile Miercurea Ciuc, arestat în iunie '83, condamnat la 7 ani de închisoare pentru propagandă împotriva orânduirii socialiste acuzat că a răspândit manifeste cerând pleacarea lui Cedauşescu cu el condamnată soția lui (Paraschiva Barabaș) 75 de ani eliberată apoi în '85 prin amnistie el bolnav închis la Aiud.

Gabriel Andreescu – fizician, cercetăror la Institutul de hidrologie și metrologie Buc.

– texte publicate în USA și Fr.

– închis la o lună după evenimentele de la Brașov și eliberat peste o lună, posibil '87, proces pentru înaltă trădare greva foamei 30 de ani; interviu la televiziunea franceză.

Str. Izvorul Mureșului nr.9, Bloc D9, sc. C, București, tel 290098

Petre Mihai Băcanu 47 de ani, jurnalist RL, arestat 25-27 ian. '89, autor pamflet

Mihai Creangă 47 de ani, critic teatral Rom. Pitorească

Anton Uncu: – 41 de ani, reporter RL

Alexandru Chivoiu linotipist Scînteia

Mircea Răceanu 31.01.89 arestat

Eva Gymesi: – prof. lit. Univ Cluj, prietenă Cornea

Gh. Huțanu ziarist Buzău

Dumitru Iuga n. 1946 condamnat în sep. '83 pentru propagandă împotriva sist. soc. la 10 ani, electrician

Leontin Iuhas – fiul Doinei Cornea, concediat din Centrul de calcul, Cluj, Str. Godeanu, 3400 Cluj, tel. 52.484

Dumitru Mazilu: – jurist, amenințat cu moartea, domiciliu forțat

Mariana Marin – scriitoare, solidarizată, 33 de ani. 18 nov. greva foamei, '86 premiul Uniunii Scriitorilor

Dumitru Mircescu (soția de la et. 8), Str. Dristor 97, București

Filipescu Radu – Piața Al Sahia nr. 3, tel. 119410

Ion Puiu București, Calea Victoriei 101 sau Str. Vasile Conta nr. 7

Andrei Pleșu – Scrisoare protest Dinescu, concediat de la România Literară, mutat la muzeu Bacău?

Aurel Dragoș Munteanu – scrisoare lui D.R. Popescu – protest împotriva persecutării scriitorilor în aprilie '89 – nu apare

Ion Fiștioc – arhitect, n. 1929, arestat la începutul lui 1988, București, Intrarea Dridu, Cartier Pajura

Dan Deșliu – 72 de ani, arestat 16.03.89, psihiatrie 9, Buc, dom. forțat, tel. 507010, Calea Victoriei

Iaşiul, în direct, la Europa Liberă

(Urmare din pag. I)

În realitate, lucrurile au decurs în felul următor. E o chestiune de genul „oul lui Columb". A fost cineva care a avut această idee, că am putea fi apelați la un telefon – firește că nu al meu. Și aici a fost un joc: telefonul meu era tăiat, iar eu am convenit cu toți cei care au participat la aceste convorbiri – în cazul anchetei, care, firește, urma – să susțină sus și tare că s-a vorbit de la telefonul meu, fiindcă Securitatea nu avea cum să nege. Ar fi însemnat faptul să recunoască că telefonul meu era tăiat. Bun. Ideea a aparținut lui Filip Răduțiu, căruia îi aduc încă o dată, și pe această cale, omagiul meu. El și-a oferit telefonul, și de fapt, nu al lui, ci al unui prieten din Iași la care venea din când în când, asigurându-se în prealabil, prin niște legături între telefoniste, că acel telefon nu e supravegheat. Fiindcă și aici e un clenci: trebuie să cădem de acord că Securitatea supraveghea ea ce supraveghea, dar nu supraveghea totul.(...) Problema a fost să transmitem acel număr de telefon în străinătate. Aici a jucat hazardul. Un hazard în sensul că o lectoriță italiană, Ana Lacio, care fusese expulzată de la Iași, pentru faptul că ne frecventa, dar fără să fi fost prinsă cu nimic compromițător, urma să sune la prietenii noștri din Iași, Dana și Emil Coșeru, având o întâlnire telefonică dinainte convenită cu Luca Pițu. Ca într-o joacă, i-am spus lui Luca Pițu că e posibil să încercăm această variantă cu numărul de telefon și, dacă poate, să-i sufle Anei acel număr. Această ființă era în atmosfera din Iași. Ea venise acolo cam cum veneau toți occidentalii, net de stânga. Iar la Iași virase – așa se întâmpla cu ei – și știa foarte bine ce se petrece; adică nu trebuiau foarte multe explicații pentru ea, și i s-a pasat numărul de telefon. Aici ar trebui să fac foarte multe precizări asupra gradelor de supraveghere a telefoanelor, fiindcă nu toate erau pe același plan. Putea fi supravegheat telefonul și întrerupt în momentul când conversația se îndrepta într-o anumită direcție, putea fi tăiat cu desăvârșire, iar între aceste extreme existau grade. Telefonul familiei Coșeru era undeva spre început; prin urmare, conta foarte mult ca numărul să fie transmis în primele cuvinte ale convorbirii. Așa s-a și întâmplat, Ana a înțeles imediat, telefonul s-a întrerupt – dovadă că cineva era pe fir și atunci a devenit atent –, numărul a ajuns la dumneavoastră și așa am putut vorbi. În mod normal, când se întâmpla ceva la Iași – ajungea un text dincolo, se citea la dumneavoastră sau în altă parte – reacția „organelor", ca să mă exprim așa, lua un răstimp de o săptămână, zece zile; datorită depărtării, datorită faptului că nu depindea de Securitatea locală cum mi s-a spus de la început, ci de cea centrală, de la București. Or, întâlnirile noastre fuseseră convenite pe 9, 10 și 11 octombrie. Deja la 11 octombrie, restul grupului a ajuns, fiindcă plecam de la noi de acasă în rate; eu nu am mai ajuns fiindcă eram urmărit, iar eu și soția ne-am întors. Bine, cu o scenă funambulescă ș eram în a zecea zi de greva foamei, mergeam cu un troleibuz până acolo, noaptea, la ora 23:00. Eram cu Tes în mașină și, la un moment dat, Tes îmi spune: „Toți ăștia din troleibuz sunt securiști". Eu am crezut că fantazează și am spus: „Nu, calmează-te! La prima stație, nu la cea la care trebuie să coborâm, îi așteptăm până în ultimul moment. Și când să se închidă ușile, țâșnim spre ușă". Bun, facem așa, și în momentul acela tot troleibuzul, ca într-un roman prost, țâșnește spre ușă. Atunci ne-am întors. Mai e un episod cu o mașină pe care o cunoșteam... În fine, nu are importanță. Dar ce voiam să spun: că reacția Securității a fost promptă în acest caz, fiindcă erau două zile în care se transmitea în direct cu Iașiul și lucrul amenința să se transforme în bulgăre de zăpadă. Iar dacă nu luau această măsură, cred că bulgărele de zăpadă devenea avalanșă, întrucât la noi continuau să sosească aderenți la apelul împotriva realegerii lui Ceaușescu.

Fragmente din cartea
„În fața dumneavoastră – Revoluția și personajele sale" – Vartan Arachelian, Editura Nemira, 1988, p. 34, 39-40

DIN ARHIVA MINISTERULUI DE EXTERNE

Comuniștii est-germani au deschis robinetul liberalizării

Nota Ambasadei României la Berlin
Către Ministerul Afacerilor Externe
Tovarășului Constantin Oancea, adjunct al ministrului,

În convorbirea avută cu adjunctul ministrului MAE, Ernst Krabatschi, acesta mi-a relatat că, după adoptarea declarației Biroului Politic, apărută în presa locală la 12.10 a.c., primele măsuri concrete care se vor lua se referă la călătoriile cetățenilor în străinătate, în sensul liberalizării lor în continure, și la schimbarea orientării mijloacelor de informare. În acest al doilea domeniu, în ultimele zile a început o evoluție spectaculoasă. La televiziune au început să fie reproduse interviuri cu cetățeni din toate păturile populației, care conțin referiri critice inclusiv la adresa politicii partidului, respectiv prezentarea deschisă a unor deziderate (îmbunătățirea aprovizionării în provincie, participarea reală a cetățenilor la luarea deciziilor etc.).

De la ziariști, relații apropiate ale ambasadei, am aflat că există indicația ca la radio și televiziune să se reproducă interviuri spontane referitoare la toate problemele care-i preocupă pe cetățeni, fără să li se sugereze teme și răspunsuri, ca până acum. Se popularizează în continuare rezultatele bune din economie, dar într-o viziune realistă, echilibrată. Presa a început să publice rezoluții și declarații ale unor organizații – unele dintre aceste fiind redactate și trimise conducerii PSUG înainte de 7 octombrie (Ambasada a informat despre declarațiile scriitorilor, pictorilor etc.). În declarația prezidiului Academiei de Arte se arată, printre altele; „Experiențele cotidiene ale cetățenilor determină opinia publică în țara noastră, iar aceasta se află destul de des în contradicție cu opinia publicată. Această contradicție trebuie rezolvată printr-o nouă înțelegere a utilizării mijloacelor de informare, prin care să se depășească o ritualizare a limbajului politic".

În majoritatea rezoluțiilor, se cere o renunțare la „tutelarea cetățenilor" și dreptul acestora de a participa direct la discutarea tuturor problemelor țării. Partenerii din RDG ne-au spus că această deschidere în politica informațională se va face treptat și este ireversibilă. Se dorește, ca astfel, să fie readusă populația spre mijloacele de informare, la care să aibă realmente acces, și să fie scoasă din cluburile și cercurile protestatarilor.

Gheorghe Caranfil

●●●

Comunicarea Ambasadei României la Budapesta
Către Ministerul Afacerilor Externe
Tovarășului Constantin Oancea,

Vă informăm că, la 11.10.89, a avut loc prima ședință a prezidiului PSU, care a abordat următoarele probleme:

1. Potrivit celor aprobate la congres, până la 31.10.89 toți membrii PMSU trebuie să decidă dacă intră sau nu în PSU, pe bază de semnătură. Până la 10.11.89 se vor constitui organizațiile de bază, în funcție de numărul de membri de partid care vor rezulta din reînscriere. Până la sfârșitul lunii decembrie a.c. ar urma să aibă loc conferințele de constituire a organelor locale de partid (județene, orășenești și comunale). Activiștii de profesie, din aparatul central, trebuie să-și exprime adeziunea de a intra sau nu în PSU, până la 20.10. a.c. Până la 15.11. '89 urmează să se reorganizeze aparatul central al partidului.

Referitor la gărzile muncitorești, față de care la congres s-au exprimat păreri controversate (pentru menținere sau desființare), s-a stabilit ca PSU să sprijine Guvernul în transformarea lor într-un organism neînarmat, cu misiuni de a participa la înlăturarea urmărilor unor calamități (inundații, cutremure etc.). În această nouă formă, vor fi încadrate în Ministerul Forțelor Armate. Privind averea partidului, s-a hotărât ca bunurile mobile și imobile de care PSU nu are nevoie să fie predate organelor administrației de stat pentru folosire în scopuri publice.

Colaborarea cu sindicatele urmează să fie stabilită printr-un document al PSU care va fi dat publicității. Același lucru a fost stabilit și în privința autoconducerii, aspect ridicat la congres de unii delegați.

S-a hotărât crearea unei secții muncitorești în structura PSU. Referitor la relațiile externe, s-a precizat că partidul va promova relații strânse cu partidele socialiste, social-democrate și comuniste din țările socialiste prietene, care vor fi informate și asupra lucrărilor și rezultatelor congresului.

În momentul de față, în aparatul central de partid și al organelor locale se constată o derută, legată de viitorul acivității acestora. Această situație se resimte și în aparatul de stat, din care fac parte mulți membri de partid. În aceste zile, nici cadrele de conducere din ministere și instituții centrale nu se angajează în luarea unor decizii, fiind vizibilă o stare de așteptare.

Traian Pop

●●●

Raportul Ambasadei României la Budapesta
Către Ministerul Afacerilor Externe
Tovarășului Ioan Totu,
Tovarășului Constantin Oancea,

Din contactele avute în aceste zile cu factori de răspundere din aparatul de partid și de stat, precum și din rândul Corpului Diplomatic, se desprinde concluzia generală că recentul congres al PSU nu a reușit să dea răspuns problemelor vitale ale societății ungare și, de altfel, nici nu s-a urmărit acest lucru.

Se constată o discrepanță flagrantă între revendicările pe care le-au ridicat o mare parte dintre delegați și conținutul documentelor adoptate (statutul și programul). Din acest punct de vedere, delegații au rămas cu sentimentul că partidul i-a păcălit. Există o criză generală a neîncrederii. Vorbitorii au evidențiat că se fac promisiuni fără acoperire, care nu schimbă nimic în viața muncitorilor.

S-a cerut un program clar, în care dezvoltarea economică să aibă un loc central, pentru învingerea sărăciei. A fost criticată politica de privatizare a proprietății de stat. Modernizarea nu trebuie să ducă la desființarea locurilor de muncă. S-a arătat că nu trebuie creată o politică a șomerilor, ci una a muncitorilor, în sensul împiedicării adâncirii crizei. S-a evidențiat că o mare parte a muncitorilor câștigă, în prezent, numai atât cât să nu moară de foame.

Mulți vorbitori s-au pronunțat împotriva instaurării capitalismului liberal în Ungaria, arătând că nu susțin ideile care duc la vânzarea țării. Cei 40 de ani nu pot fi șterși din istorie. Partidul este saturat de intelectuali. Delegații doresc și cer un astfel de partid, în care să nu le fie rușine că sunt comuniști. Un partid cinstit cu principii, cu o politică care să câștige încrederea, să nu fie luate hotărâri peste capul muncitorilor. Dezvoltarea țării nu se poate face fără a se ține seama de interesele muncitorilor. O serie de vorbitori au ținut să sublinieze că majoritatea membrilor de partid au muncit cinstit. S-au pronunțat pentru întărirea unității partidului și nu a scindării sale. Noul partid poate fi numit partid socialist numai dacă se consideră urmașul PMSU. El nu trebuie să distrugă ceea ce există, ci să asigure continuitate.

S-a arătat că în partid – și în sala congresului – sunt forțe care vor să abată atenția de la criza existentă în interiorul partidului. După opinia unor delegați, partidul trebuie construit de jos în sus. Trebuie stabilite relațiile dintre conducerea partidui și baza sa. Aceste idei, și multe altele, nu se regăsesc în mod corespunzător în documentele adoptate.

După modul în care s-a desfășurat congresul, se poate afirma că nu există două tribune și două strategii: una în sală și alta în culise. Acest fapt a atras atenția delegaților, care au adoptat o hotărâre prin care s-a cerut principalilor patru lideri: R. Nyers, M. Németh, G. Horn și I. Pozsgay, să vină la tribună și să-și prezinte și explice, separat, pozițiile.

Se poate spune că, în opinia generală și în rândul Corpului Diplomatic, există convingerea că acest congres, precum și rezultatele sale, sunt o formulă de compromis. Lupta pentru putere nu s-a încheiat o dată cu congresul, aceasta va continua, cu urmări greu de întrevăzut. În lupta lor pentru putere o parte dintre liderii partidului au reușit să divizeze și masa delegaților la congres. Platformele create în timpul congresului nu au fost altceva decât instrumente în mâna celor patru fruntași ai partidului, care le-au manevrat ori de câte ori exista riscul să piardă din poziții.

Este semnificativă, în acest sens, declarația făcută presei de I. Pozsgay, a doua zi după congres: „În mare măsură, mi-am realizat dorințele. Mi-a trebuit un partid nou, acesta s-a realizat. Acesta a avut nevoie de un progam nou. Și asta s-a realizat".

Președintele R. Nyers a ținut să sublinieze că „cele mai importante hotărâri ale congresului au luat naștere ca urmare a compromisului dintre cele mai mari două platforme (reformistă și democrat-populară). Aceasta se reflectă și prin faptul că, în conducerea noului partid, comuniștii reformiști au primit mai puține locuri, raportat la numărul lor (este vorba despre grupările lui J. Berecs, R. Ribanski, K. Grósz) și nu sunt reprezentați deloc în prezidiul PSU".

R. Nyers a recunoscut că „este posibil să se creeze separat și un partid comunist". La rândul ei, Rajk Sandorne, prim-secretar al comitetului județean de partid – oraș Gyongyos, fostă membră a CPE a CC al PMSU, a declarat că: „am încheiat prea multe compromisuri la congres. Nu un asemenea partid am dorit".

M. Szüros a ținut să precizeze; „Noul partid trebuie să reprezinte întreaga maghiarime. Am făcut un pas mare în dezvoltarea democrației, un pas către stadiul țărilor dezvoltate din Europa".

Economistul László Lengyel, reprezentant al Forumului Democratic Ungar a apreciat: „Programul și denumirea partidului îmi sunt simpatice, dar nu simt dacă noul partid, dincolo de vorbe, va fi capabil să devină partid socialist modern. În cadrul conducerii văd și pe mai departe discordie, constat controverse. Nici între reformiști nu există înțelegere. Platforma democrat-populară este un asemenea conglomerat tipic, cu care în nici un chip nu m-aș angaja să fac comuniune. Nu cred că noul partid are șanse reale de reorganizare. R. Nyers a reușit, în vorbe, să realizeze compromisuri între cele mai mari două platforme. După părerea mea, în spatele acestor compromisuri, nu există forțe reale. Noua conducere mi se pare incertă".

●●●

Noua conducere a PSU este îngrijorată și nesigură de rezultatele reînscrierii membrilor PMSU în noul PSU. Se constată, de pe acum, că în unele întreprinderi (ex-CSEPEL) membrii PMSU nu acceptă dizolvarea organizațiilor și refuză aderarea la PSU. Această stare de lucruri ar putea facilita crearea unui nou partid, posibilitate despre care a amintit și R. Nyers. În lupta cu opoziția, PSU apare într-o postură slăbită, față de fostul PMSU. Forțele sale, vor fi mult mai restrânse, iar, din punct de vedere organizatoric și stuctural, campania electorală îi va găsi nepuși la punct. Această situație este deja exploatată de opoziție. Forumul Democratic Ungar a declarat deja că rezultatele congresului PMSU îți sunt favorabile. Forțele de stânga din Ungaria, chiar și în condițiile creării unui nou partid, vor apare slăbite la alegeri, în timp ce forțele de dreapta își strâng rândurile și se organizează, folosind și exploatând lipsa de consistență a documentelor PSU. Dispunem de informații că reprezentanți ai Partidului Democrat din SUA și Europa occidentală acordă asistență conducerii grupărilor de opoziție din Ungaria în pregătirea și desfășurarea viitoarei campanii electorale ungare. În această activitate, regizorul principal este Mark Palmer, ambasadorul SUA la Budapesta, care dirijează personal unele acțiuni. Demilitarizarea gărzilor muncitorești ungare este, de asemenea, opera lui M. Palmer. Vom urmări în continuare și vom informa asupra evoluției evenimentelor din Ungaria.

Traian Pop.

Document din volumul: 1989 – Principiul dominoului. Prăbușirea regimurilor comuniste europene, Ediție de: Dumitru Preda și Mihai Retegan, București, Editura Fundației Culturale Române, 2000, p.226-230

Nemulțumirea participanților la ultimul congres PMSU i-a obligat pe liderii partidului, Miklós Németh (centru), Rezso Nyers (stânga), Imre Pozsgay (dreapta) și Gyula Horn să-și prezinte separat pozițiile față de hotărârile luate în cadrul întrevederii FOTO: AFP/MTI/MEDIAFAX

DIN PRESA EXILULUI

Să plecăm din România?

Întrebarea ne este pusă într-o mulțime dintre scrisorile trimise redacției, precum și în convorbiri pe care ni le-au solicitat cititorii. Nu am dorit să dăm un răspuns primit și atunci ne-am apucat să adunăm mărturii directe, simple necomentate. Și cum ele s-au adunat în cantități care ne-au depășit așteptările, iar cum informațiile care ne vin din România, chiar nelegate direct de turism, sunt cele cunoscute de toată lumea, socotim că răspunsul se impune de la sine. În diverse forme specifice:

1. Plecăm în România fiindcă nu cunoaștem altă limbă și ne-ar fi greu să ne descurcăm în altă parte;
2. Avem acolo încă rude (sau prieteni) pe care le vizităm;
3. Nostalgia locurilor natale;
4. Românii sunt primitori și ne simțim bine acolo, așa cum ne-am simțit întotdeauna.
5. Este călătoria în străinătate cea mai ieftină, din pricina prețurilor de acolo și impozitului de călătorie redus.

Desigur mai există și alte motive invocate, mai mult sau mai puțin „cașer", dar acestea sunt cele mai frecvente și doar în limita acestora vom încerca analizăm dacă, într-adevăr, merită excursia în România. Concluziile nu le vom trage noi, căci nu dorim să ne facem vinovați de influențarea nici în bine, nici în rău. (...)

La 15 Wați, viața e tristă

M. David, Iaffa: m-am născut iară și în casă s-a vorbit ebraica sau idiș, dar secretele, părinții mei și le spuneau în românește. Așa am „furat" eu această limbă, pe care o înțeleg și în care pot încropi câteva fraze. Anul acesta am dorit să văd locurile unde s-au născut și au trăit o bună parte din viața lor părinții. Țara e frumoasă, dar să nu te aștepți la cine știe ce – mi s-a spus –, însă Bucureștiul este, într-adevăr, o splendoare. Deci, fără a-mi face iluzii prea mari, dar împins mai mult de nostalgia părinților mei, am urcat în avionul Tarom. Călătoria și serviciul de bord – mizerabile, dar m-am autoliniștit că nu pot avea pretențiile de la o călătorie în Occident.

Primul contact cu România a fost la Otopeni: obișnuitul vameș, dar alături de el un grănicer în uniformă militară, un ofițer despre care mi s-a spus că era din Securitate și încă unul din Poliție: toți privindu-mă cu suspiciune, de parcă aș fi fost un infractor nedorit. Apoi controlul. Părinții – cu mai multă experiență – îmi făcuseră valiza, așa că vameșul a avut cum să-și ia porția de cafea și de Kent (eu nu fumez!) și m-a „eliberat" după ce a mai răscolit prin strictul necesar luat cu mine. Târând valiza după mine, căci la Otopeni nu există nici un alt mijloc, am ieșit în afara aeroportului. Pe teritoriul românesc!

Unde e splendidul București despre care mi s-a vorbit? Orașul e înecat în praf, în construcții greoaie, în gropi și canale... mai departe, pe o înălțime, un cartier monstruos, o îngemănare de grandilocvență și... nu știu: gusturile nu se discută! La hotel, noaptea, becuri care să fi avut poate 15 wați, dar oricum mai bine decât pe străzile unde bezna este completă.

Nu sunt un mâncăcios sau un pretențios, dar dimineața vreau să beau o cafea, de unde?! Am auzit că se servea cândva un fel de amestec de orz, dar acum mi s-a dat o zeamă de culoare dubioasă, numită „ceai". Când am cerut lămâie, privirea compătimitoare a chelnerului mi-a demonstrat greșeala pe care o făceam! Oamenii erau triști, pe străzi, în magazine, oriunde, în capitală și pe drumul către mătușa mea dintr-un oraș al Moldovei. M-a izbit veșnica alergătură a oamenilor, toți, cu plase în mână, după ce „se dă". Așa arată visul comunist despre care auzisem? Și mi s-a spus că iarna... din fericire, atunci voi fi departe, acasă, în Israel! Am ales, pentru a vi le împărtăși, amintirile cele mai puțin triste, totuși! Cum poate fi altfel o viață desfășurată la „lumina" unor becuri de 15 wați și în veșnică alergătură după ce „se dă"? Adio, România, este treaba ta cum trăiești, dar nu mă mai tenta pe mine să te vizitez! Omul care ne-a scris, grafician de profesie, poate că a desenat un tablou prea stilizat, deși – cu permisiunea autorului – am exclus expresiile mai dure pe care i le-a smuls revolta. (...)

Adevărul (Israel)
13 octombrie 1989

Articol primit prin bunăvoința doamnei Ditza Goshen, coordonatoare a Centrului de Studiu și Cercetare a Istoriei Evreilor din România de la Universitatea Ebraică din Ierusalim

tv 13 octombrie 1989

19:00 Telejurnal
19:30 Partid și țară – o unică voință. Deplină aprobare de către întregul nostru partid și popor a propunerii privind realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de secretar general al Partidului Comunist Român și a documentelor pentru Congresul al XIV-lea
19:45 Glorie, nepieritoare glorie! Cântece patriotice, revoluționare
20:00 România în lume. Documentar. Redactor Felicia Meleșcanu
20:20 În dezbatere: Documentele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român. Sporirea continuă a productivității muncii, sursă a îndeplinirii exemplare a indicatorilor de plan. Redactor Ciprian Enache
20:40 Copiii cântă patria și partidul. Program literar-muzical-coregrafic în interpretarea unor formații pionierești și ale școlilor patriei, laureate ale Festivalului Național „Cântarea României". Redactor Eugen Patriche
21:00 În dezbatere: Documentele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român. Școala și înalta sa menire de a forma muncitori și țărani intelectuali. Redactor Antoaneta Bârcă
21:20 Univers, materie, viață. Emisiune de educație materialist-științifică. Redactor Andrei Banc
21:50 Telejurnal
22:00 Închiderea programului

vremea

În țară, vremea a fost frumoasă, dar răcoroasă noaptea și dimineața, iar cerul variabil cu înnorări mai accentuate în zonele de nord, unde pe alocuri a plouat slab. În zona de munte, tot din nord, precipitațiile au fost și sub formă de lapoviță și ninsoare. Vântul a suflat în general slab, prezentând unele intensificări la munte cu viteze de 55-60 km pe oră. Temperaturile maxime, în creștere față de ziua precendentă, au fot cuprinse în general între 12-20 de grade, cele minime între zero și 8 grade, mai coborâte în depresiuni. Dimineața s-a produs brumă pe alocuri, în centrul și sudul țării.

În București, vremea a fost predominant frumoasă, dar răcoroasă noaptea și dimineața. Cerul a fost variabil. Vântul a suflat în general slab. Temperatura maximă, între 18-20 grade, cea minimă, între 2-4 grade.

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Veşti bune din ţară

Cu câtva timp în urmă, ne informează corespondentul voluntar Dumitru Păpușoiu, în orașul Târgu Frumos, județul Iași, a fost pus la dispoziția cetățenilor un nou dispensar sanitar. Unitatea dispune de mai multe cabinete dotate corespunzător cu mobilier și aparatură modernă, iar asistența medicală este asigurată de zece medici și 22 de cadre medii sanitare.

●●●

În localitatea Vaduri, din județul Neamț, sunt oameni harnici și gospodari, care se mândresc cu roadele muncii lor. Un motiv de satisfacție pentru săteni îl reprezintă și activitatea corului din sat, compus din peste 40 de persoane, oameni inimoși, de toate vârstele. Prezent la toate fazele județene ale Festivalului național „Cântarea României", corul a prezentat numeroase spectacole și în sălile centrelor de cultură și creație socialistă din comună sau din alte localități ale județului, bucurându-se de frumoase aprecieri. „Rezultatele ar fi și mai bune, opinează corespondentul voluntar Ioan Gavrilescu, dacă de îndrumarea corului s-ar ocupa sistematic unul din cele 45 de cadre didactice din comună." Cine se oferă?

●●●

Despre o nouă realizare tehnică la Întreprinderea de Construcții de Mașini Bocșa, județul Caraș-Severin, ne scrie corespondentul voluntar Ioan Rotărescu. Este vorba despre un „dispozitiv de scriere cu arc electric" utilizabil în domenii foarte diverse, inovație aparținând subinginerului Dionisie Valcovici și lăcătușului Francisk Balint. Ușor manevrabil, dispozitivul se folosește la inscripționarea la un nivel calitativ ridicat a plăcuțelor de marcaj la produsele destinate expedierii către beneficiari și asigură reducerea consumului de vopsea, concomitent cu manopera de vopsire, economisindu-se în întreprindere anual circa 10 tone de tablă neagră.

Gheorghe Pârvan
Scînteia nr. 14.646/1989

amintiri

Economice

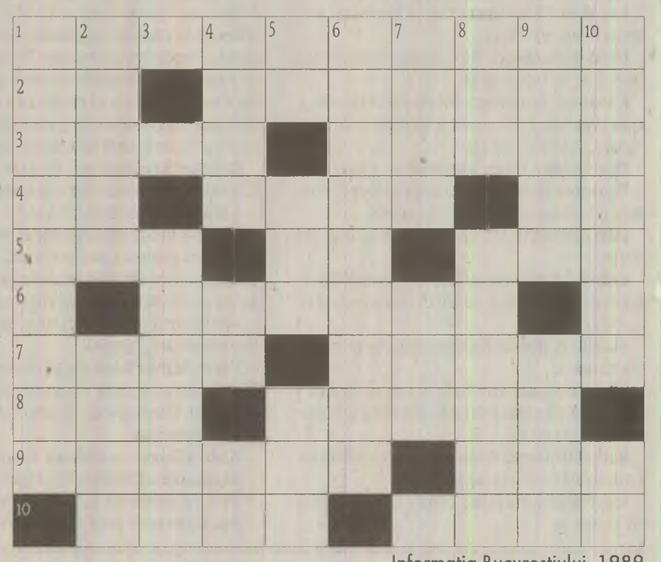

Informația Bucureștiului, 1989

ORIZONTAL: 1) Programat. 2) Simbolul unui metal prețios – Tipărire de cărți și publicații. 3) Rămas de plată – Morav. 4) Catete! – Uneori – Primele tarife! 5) Întreprindere agricolă de stat (sigla) – Plată tehnică – Pom fructifer. 6) Element chimic. 7) Ouă de pește – Calculatoare elementare. 8) Începea la sfârșit! – A negocia. 9) Reacție chimică – În țesătorie. 10) A oțeli – Normativ.

VERTICAL: 1) A contribui la o activitate economică. 2) Omușor (anat.) – Figură geometrică. 3) Asigură circulația urbană. 4) Categorică – Ape! – Pronume. 5) Ideil – Fluviu european – Trei (pop.). 6) Susținerea bănească a unei acțiuni economice. 7) Scripete de ițe – Postav. 8) Atelaj – Achitat. 9) A indica – A privi. 10) Atelier de confecționat materiale tubulare – Performer

anunţuri

VÂNZĂRI

Vând convenabil mobilă dormitor Solka, cuptor aragaz, cadă baie, mașină de cusut Singer, recamier simplu, bibliotecă mare.

Vând Dacia și apartament trei camere decomandate, zona Tei, etajul doi.

Vând sufragerie din stejar, stare nouă, dulap din lemn de brad.

Vând cojoc damă, măsura 48, sacou din piele măsura 50.

CUMPĂRĂRI

Cumpăr ceas ornamental, porțelanuri vechi, fine și complete, sfeșnic, tavă, vas sau vază ornamentală, statuetă semnată, frigider, congelator, alte obiecte decorative deosebite.

Cumpăr televizor color, generator electric pe benzină sau motorină, boxe auto.

Cumpăr Dacia nouă sau mai puțin rulată, jenți Mercedes.

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Întreprinderea de turism, hoteluri și restaurante București, încadrează urgent paznici cu domiciliul în București.

Biblioteca Municipală Mihail Sadoveanu, cu sediul în Strada Nikos Beloianis, numărul patru, încadrează urgent în condițiile Legii 12/1971 șofer-mecanic, absolvent liceu, posesor carnet de conducere literele B, C, D, domiciliul stabil în București.

Leagănul pentru copii, numărul unu, din Bulevardul Miciurin nr. 17, Sector 1, scoate la concurs conform Legii 12/1971, posturile de: director adjunct economic, achizitor și încadrează portar.

Scinteia
JURNALUL ROMÂNIEI 1989 - ACUM DOUĂZECI DE ANI

Director: Marius Tucă **Editori:** Lavinia Betea (șef secție Istorie recentă), Cristina Diac, Florin Mihai, Ilarion Țiu, Alexandra Zotta (redactori secția Istorie recentă) **Design:** Ioana Bindea **Redacția:** Vasile Surcel, Paula-Anastasia Tudor, Eliza Dumitrescu, Adela Gristina Teodorescu, Andrei Stoicu, Roxana Vintilă **Fotografii:** AFP/MEDIAFAX, AGERPRES **Ilustrație:** Mihai Stănescu **Telefon:** 021 318 20 37
e-mail: istorie.recenta@jurnalul.ro **Layout:** Cătălina Răduț **Procesare imagine:** Ileana Caloteasa, Robert Tătaru **Corectură:** Daniela Ionescu, Emanuela Bargan, Mihaela Coaje **Tiparul executat la:** Tipografia INTACT

Pagini realizate cu sprijinul AGERPRES